

ORLEN Lietuva

Akcinė bendrovė „ORLEN Lietuva“

**DARBUOTOJŲ
SAUGOS IR SVEIKATOS
ATMINTINĖ RANGOVAMS**

O Mūsų tikslas
nelaimingų atsitikimų!

Turinys

Ivadas.....	4
Programa „Sauga svarbiausia“	5
Leidimas patekti į gamybinę teritoriją.....	6
Ivadinis instruktavimas	7
Rangovo darbų vadovo atestavimas	8
Rangovo pasirengimas pradėti darbus	9
Rangovų motyvavimas saugos ir sveikatos srityje.....	11
Sveikata.....	12
Draudimai	13
Eismas gamyklos teritorijoje.....	14
Asmeninės apsaugos priemonės	17
Nešiojamų dujų analizatorių naudojimas.....	19
Pavojingi darbai	21
Pavojingų darbų leidimų / nurodymų išdavimas.....	23
Įrenginių izoliavimas	25
Šalto remonto darbai.....	26
Įrenginių išsandarinimo darbai.....	27
Darbai uždaroje talpose.....	29
Ugnies darbai.....	32
Suvirinimo ir pjovimo dujomis darbai	35
Žemės darbai	36
Darbai aukštyje	38
Darbai su kėlimo kranais	43
Darbai su asbestu	44
Padidintos rizikos darbai.....	45

Aptvėrimai	46
Darbo įrenginių priežiūra.....	49
Elektros prietaisų ir įrankių naudojimas	50
Transporto priemonių patekimas į pavojingą teritoriją	52
Degalų pildymas	53
Pavojingų cheminių medžiagų naudojimas	55
Rangovų darbuotojų atsakomybė	56
Veiksmai nelaimingų atsitikimų, avarijų atveju.....	57
Ekstremalioji situacija	58

Įvadas

Sveiki atvykę į Akcinę Bendrovę „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė). Prašome atidžiai perskaityti šią atmintinę ir laikytis joje nustatytų reikalavimų.

Bendrovė priskiriama prie potencialiai pavojingų objektų, galimų avarijų atvejais galinčių sukelti ypač didelį pavojų darbuotojams, gyventojams ir aplinkai.

Pagrindinės Bendrovės veiklos sritys yra naftos perdirbimas, prekyba naftos produktais, naftos krova iš tanklaivių bei naftos ir dyzelino transportavimas vamzdynais.

Šioje atmintinėje pateikti pagrindiniai rangovinėms organizacijoms (toliau – Rangovas) taikomi darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) reikalavimai iš Bendrovėje taikomų DSS instrukcijų. Atmintinė yra kaip papildoma mokymosi priemonė ir nepakeičia galiojančių Bendrovės DSS instrukcijų ir kitų dokumentų. Bendrovėje Rangovams taikomas DSS instrukcijas rasite internetiniame puslapyje, adresu:

<https://www.orlenlietuva.lt/LT/OurOffer/Forcontractors/Puslapiai/Darbuotoju-saugos-ir-sveikatos-dokumentai.aspx>

Bendrovėje ypatingas dėmesys skiriamas darbuotojų saugai ir sveikatai, todėl reikalaujama, kad visi darbuotojai be išlygų laikytųsi nustatytų DSS reikalavimų.

Programa „Sauga svarbiausia“

Bendrovėje darbuotojų saugai ir sveikatai skiriamas ypatingai didelis dėmesys. Nuo 2012 metų veikia programa „**Sauga svarbiausia**“, kuria siekiama užtikrinti aukščiausią darbuotojų saugos ir sveikatos lygį Bendrovėje.

Savo ilgamete ir nuoseklia veikla Bendrovė siekia, kad saugus darbas taptų „madingas“, kad darbuotojai būtų sąmoningi ir siektų aukščiausią darbuotojų saugos ir sveikatos standartų. To paties reikalaujame ir iš mūsų Bendrovėje dirbančių Rangovų.

Visose mūsų veiklos srityse sauga yra ir bus svarbiausia!

Leidimas patekti į gamybinę teritoriją

Leidimai Bendrovės Rangovų, jų subrangovų darbuotojams, kroviniams ir spec. transporto priemonėms išduodami tik esant tinkamam pagrindui, iš anksto (ne vėliau nei prieš savaitę) **pateikus rašytinį prašymą.**

Nustatytos prašymų formos pateiktos **Leidimų režimo taisyklių 6 ir 7 prieduose.**

Norint gauti leidimus patekti į Bendrovės režiminius objektus, privaloma nustatyta tvarka susipažinti su Leidimų režimo taisyklėse nustatytais **elgesio reikalavimais** taip pat išklausti atitinkamą **įvadinį instruktazą DSS klausimais.**

Asmenims, kuriems suteikiamas leidimas patekti į Bendrovės režiminius objektus, yra išduodama ir **elektromagnetinė identifikavimo kortelė.**

Kiekvienas asmuo atskirai privalo **atsižymėti** jam išduota elektromagnetine identifikavimo kortele patenkant į visas Bendrovės teritorijas, objektus kur tik įrengti kortelių skaitytuvai.

Asmenys, bandantys patekti, esantys režiminiuose objektuose ar išeinantys iš jų, apsaugos darbuotojams pareikalavus, **privalo pateikti identifikavimo kortelę**, transporto priemonės leidimą (jeigu vairuojama ir transporto priemonė) **bei asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.**

Pasibaigus leidimo galiojimo laikui arba anksčiau laiko užbaigus darbus pagal sudarytas sutartis identifikavimo kortelės privalo būti **nedelsiant gražinamos į Leidimų biurą.**¹

Įvadinis instruktavimas

Visi Rangovo darbuotojai prieš darbų pradžią ir periodiškai – ne rečiau kaip **kartą per 24 mėnesius** – privalo išklausti **įvadinį instruktavimą** darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Įvadinis instruktavimas vykdomas **kiekvieną darbo dieną 8:30 leidimų biure.** Instruktavimas gali būti vykdomas lietuvių, anglų, lenkų ir rusų kalbomis.

Instruktavimo metu darbuotojai **supažindinami** su pagrindiniais Bendrovėje taikomais darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimais, atliekant jiems pavestus darbus, esamais ir galimais pavojais ir rizikos veiksniais Bendrovėje, darbuotojų veiksmais avarijų, nelaimingų atsitikimų atveju bei kitais šiems darbuotojams privalomais žinoti reikalavimais.

¹ Daugiau informacijos rasite: Leidimų režimo taisyklėse.

Rangovo darbų vadovo atestavimas

Darbų vadovais gali būti skiriami asmenys, turintys aukštąjį universitetinį ar aukštąjį techninį išsilavinimą arba kitą techninį išsilavinimą ir dirbantys vadovo pareigose ne mažiau kaip dvejus metus, arba Bendrovėje turintys darbų vadovo patirtį daugiau nei 5 metus neatsižvelgiant į jo išsilavinimą.

Darbų vadovai turi būti **skiriami Rangovo vadovo tvarkomuoju raštu**, kurio kopiją Rangovas privalo pateikti Bendrovės Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriui.

Paskirti **darbų vadovai** prieš darbų pradžią ir periodiškai – ne rečiau kaip **kartą per 12 mėnesių** – **privalo išlaikyti darbų vadovo testą**.

Darbų vadovai, priklausomai **nuo darbų vietos ir darbų tipo**, gali būti skiriami:

- Darbų atlikimui Naftos perdirbimo produktų gamykloje ir Vamzdynų ir terminalo operacijų padalinyje.
- Darbų atlikimui Šiluminėje elektrinėje.
- Žemės darbų atlikimui.

Darbų vadovo atestacija vykdoma iš **Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-40 5 priede** nurodytų **instrukcijų**. Darbų vadovo žinios laikomos tinkamomis, jei darbuotojas teisingai atsako į ne mažiau kaip **80 procentų** testo klausimų.²

Rangovo pasirengimas pradėti darbus

Rangovas, prieš pradėdamas darbus Bendrovėje, **privalo parengti ir pateikti** Bendrovės Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriui šiuos dokumentus:

- **Rangovo atitikties darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktams deklaraciją**. Rangovų saugos ir sveikatos BDS-40 instrukcijos 3 priedas.
- Nurodytų darbų atlikimui **darbuotojų saugos ir sveikatos planą**.
- Vadovaudamasis Bendrovės atliekų tvarkymo taisyklėmis parengtą **atliekų tvarkymo planą**.
- Rangovas, parengęs reikalaujamus dokumentus, turi užpildyti **Pažymą** (Rangovų saugos ir sveikatos BDS-40 instrukcijos 2 priedas) ir gauti Bendrovės Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriaus Kontrolės ir prevencijos grupės vadovo, aplinkos apsaugos kontrolės vadovo (arba juos pavaduojančių darbuotojų) ir darbų koordinatoriaus patvirtinimą (vizas Pažymos formoje), kad jis yra parengęs reikalaujamus dokumentus darbų, numatytų su Bendrove sudarytoje sutartyje, atlikimui.

Darbuotojų saugos ir sveikatos planas rengiamas šiais atvejais:

- Darbams, keliantiems darbuotojui **kritimo** iš aukščio arba į gylį, **užgriuvimo, nugrimzdimo** pavojų;
- Darbams esant aukštesniems kaip 1,5 metro šlaitams ir gilesnėms kaip **1,5 metro iškasoms**;
- Pastatų, **statinių griovimo darbams**, taip pat darbams avariniuose statiniuose;
- Krosnių, kolonų, šilumokaičių ir kitų **didelių gabaritų** (ilgesnių kaip 6 m) ir svorių (sveriančių daugiau kaip 5 t) įrengimų **montavimo bei ardymo darbams**;
- Darbams, kurių metu naudojama 1 tona ir daugiau **pavojingos cheminės medžiagos** ar preparato (mišinio);

² Daugiau informacijos rasite: Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40.

- **Asbesto** šalinimo darbams;
- Darbams arti **aukštosios įtampos** tinklų (laidų).

Darbuotojų saugos ir sveikatos planas turi atitikti Rangovų saugos ir sveikatos BDS-40 instrukcijos **4 priedo** reikalavimus.

Jeigu vadovaudamasis Statybos techniniu reglamentu darbų atlikimui Rangovas privalo **parengti statybos darbų technologijos projektą**, Darbuotojų saugos ir sveikatos plano papildomai rengti nereikia.

Darbuotojų saugos ir sveikatos planą / statybos darbų technologijos projektą Rangovas turi **suderinti** su Rangovo atliekamų darbų koordinavimui paskirtu Bendrovės darbuotoju ir Bendrovės Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriaus Kontrolės ir prevencijos grupės darbuotoju.

Darbų atlikimui ir kontrolei paskirti Rangovo **darbų vadovai privalo susipažinti** bei **supažindinti** darbus atliksiančius darbuotojus (darbų vykdytojus, darbų atlikėjus ir stebėtojus) su Darbuotojų saugos ir sveikatos plane / statybos darbų technologijos projekte nustatytais reikalavimais pasirašytinai ir užtikrinti Darbuotojų saugos ir sveikatos plane / statybos darbų technologijos projekte nustatytų reikalavimų vykdymą darbų atlikimo metu.³

³ Daugiau informacijos rasite: Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40.

Rangovų motyvavimas saugos ir sveikatos srityje

Bendrovėje nustatyta ir taikoma **Rangovų motyvavimo** darbuotojų saugos ir sveikatos srityje sistema, kurios tikslas motyvuoti Bendrovėje dirbančias rangovines organizacijas ir jų darbuotojus dirbti saugiau, siekiant kuo geresnių rezultatų darbuotojų saugos ir sveikatos srityje.

Rangovų vertinimui taikomi rodikliai:

- **Nelaimingų atsitikimų rodiklis** – rodiklis, parodantis Rangovo darbuotojams įvykusių nelaimingų atsitikimų darbe lygį per skaičiuojamąjį laikotarpį.
- **Incidentų rodiklis** – tai rodiklis, parodantis dėl netinkamų Rangovo darbuotojų veiksmų įvykusių incidentų lygį per skaičiuojamąjį laikotarpį.
- **Pažeidimų rodiklis** – rodiklis, parodantis Rangovo darbuotojams nustatytų pažeidimų lygį per skaičiuojamąjį laikotarpį.
- **Pranešimų apie pavojingas vietas rodiklis** – rodiklis, parodantis Rangovo darbuotojų pateiktų pranešimų apie pavojingas vietas lygį per skaičiuojamąjį laikotarpį.

Pasibaigus einamųjų metų skaičiuojamam laikotarpiui suskaičiuojami rezultatai ir išrenkamas **nugalėtojas**, kuriam skiriamas „Saugiausio rangovo“ diplomas bei kiti apdovanojimai.⁴

⁴ Daugiau informacijos rasite: Rangovų motyvavimo saugos ir sveikatos srityje nuostatuose.

Sveikata

Rangovas privalo užtikrinti, kad **visi darbuotojai** Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka būtų **pasitikrinę sveikatą** pagal pavojingus ir / ar kenksmingus darbo aplinkos veiksnius, kurių jie gali būti veikiami, dirbdami sutartus darbus ir / ar teikdami paslaugas Bendrovėje.

Rangovai privalo turėti sveikatos patikrinimą įrodančius dokumentus.

Draudimai

Bendrovės teritorijoje **draudžiama rūkyti** ir draudžiami bet kokie veiksmai galintys sukelti kibirkštį ar liepsną.

Leidžiama rūkyti tik tam skirtose vietose, kurios pažymėtos specialiu ženklu.

Draudžiama į Bendrovės teritoriją **patekti apsvaigus nuo** alkoholio ar narkotikų ar šias medžiagas vartoti.

Draudžiama į Bendrovės teritoriją **įsinešti** ginklų, šaudmenų, sprogstamųjų medžiagų, taip pat alkoholinių gėrimų ar narkotinių medžiagų.

Bendrovės teritorijoje **draudžiama fotografuoti** ar filmuoti.⁵

Sulaikyti **pažeidę** šiuos reikalavimus asmenys **pašalinami** iš Bendrovės teritorijos, iš jų atimami leidimai ir elektroninės identifikavimo kortelės.

⁵ Daugiau informacijos rasite: Darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinėje instrukcijoje BDS-1.

Eismas gamyklos teritorijoje

Reikalavimai automobilio vairuotojui:

- Į Bendrovės teritoriją įvažiuoti **automobiliu** galite, jei gavote **leidimą įvažiavimui** į režiminius objektus.
- Bendrovės teritorijoje galioja įprastos **kelių eismo taisyklės** ir kelio ženklai bei Bendrovėje priimtas vidaus kelių ženklinimas.
- Visada laikykitės greičio apribojimų ir kitų kelių eismo taisyklių. **Bendrovės teritorijoje** važiuodami neviršykite **40 km/h** greičio.

- Technologinių įrenginių teritorijoje** draudžiama viršyti **20 km/h** greitį.

- Transporto priemonei leidžiama **sustoti ir stovėti** tik ten, **kur nedraudžiama** (nėra atitinkamų sustoti ir stovėti draudžiančių kelio ženklų).
- Šviesiuoju paros metu transporto priemonės vairuotojas privalo važiuoti su **įjungtomis artimosiomis** arba specialiai šiam paros metui skirtomis **žibintų šviesomis**.

- Privaloma **automobilį pastatyti priekiu į išvažiavimo pusę**. Taip, kilus gaisrui, sprogimui ar išsiveržus kenksmingoms medžiagoms, greičiau galėsite pasišalinti iš pavojaus zonos.

Reikalavimai pėstiesiems:

- Pėstieji privalo **eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse**. Jeigu šaligatvio, pėsčiųjų tako, kelkraščio nėra, **leidžiama eiti viena eile važiuojamosios dalies pakraščiu**.
- Eidami** neskubėkite ir stebėkite kliūtis, nekalbėkite telefonu, neneškite daiktų, kurie užstotų jums akiratį ir trukdytų pastebėti kliūtis, taip pat neneškite daugiau negu galite.
- Jei tenka **eiti slidžiu paviršiumi**, nelaikykite rankų kišenėse, bent vieną ranką palikite laisvą, kad išlaikytumėte pusiausvyrą. Sulėtinkite ir sumažinkite žingsnius, remkitės visa padų plokštuma, kad pusiausvyros centras būtų tiesiai virš pėdų. Einant šiek tiek pasilenkite pirmyn – paslydimo atveju tai gali apsaugoti galvą.
- Draudžiama** išeiti iš už stovinčios transporto priemonės, neįsitikinus, kad nėra artėjančių transporto priemonių.
- Kelius ir geležinkelius** pėstieji gali pereiti tik nustatytose vietose, įsitikinus, kad nei iš kairės, nei iš dešinės nėra artėjančio traukinio ar autotransporto.
- Draudžiama lįsti pro vagonų apačią** ar pro vagonų jungiamąsias dalis. Norint pereiti į kitą stovinčio geležinkelio sąstato pusę, reikia apeiti sąstatą arba palaukti, kol sąstatas pravažiuos.

Reikalavimai dviračio vairuotojui:

- **Važiuodami dviračiu** dėvėkite signalinę liemenę, būkite užsidėję ir prisisegę dirželiu apsauginį šalną.

- **Važiuokite** tik su tvarkingus stabdžius ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai arba kiti šviesą atspindintys elementai, pritvirtinti prie ratų stipinų.
- **Važiuojant tamsiuoju paros metu** arba esant blogam matomumui, dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o dviračio gale – raudonos šviesos žibintas.
- **Lenkdami ar sukdami** naudokite rankų signalus.
- **Lenkdami pėsčiuosius** naudokite garso signalą arba įspėkite juos balsu.
- **Dviračiu važiuokite** kelkraščiu pagal eismo kryptį, o kur kelkraštis netinkamas, važiuokite viena eile važiuojamosios dalies kraštine dešine eismo juosta kuo arčiau jos dešiniojo krašto.
- **Nevažiuokite dviračiu žiemą**, kai keliai padengti sniegu ar ledu.⁶

Asmeninės apsaugos priemonės

Rangovo darbuotojas Bendrovės teritorijose, patekdamas (įeidamas, įvažiuodamas) į pavojingą zoną, būdamas joje **privalo naudoti / turėti AAP, nurodytas saugos ir sveikatos ženkluose** (pvz., apsauginį šalną, apsauginius akinius, apsauginius darbo rūbus, saugią darbo avalinę, klausos apsaugos priemones, kvėpavimo takų apsaugos priemones).

Apsauginį šalną darbuotojas privalo būti prisisegęs dirželiu.

Darbuotojas, kuris dėvi gydytojų išrašytus akinius, privalo dėvėti apsauginius akinius, kurie dedami ant gydytojo išrašytų akinių. Nenešioti apsauginių akinių su užtamsintais lęšiais blogai apšviestose vietose arba tamsiuoju paros metu;

Rangovo darbuotojai Bendrovės teritorijose, kuriose yra potencialiai sproglių aplinkų (patekimai į šias teritorijas yra pažymėti Ex ženklais „Įspėjimas apie potencialiai sproglių aplinką“) privalo naudoti šias būtinąsias asmenines apsaugos priemones:

- Darbo rūbus nepalaikančius degimo, antistatinius ir tinkamus naudoti potencialiai sprogioje aplinkoje.
- Apsauginį šalną su dirželiu.

⁶ Daugiau informacijos rasite: Darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinėje instrukcijoje BDS-1.

- Apsauginius akinius.
- Saugią avalynę.
- Klausos apsaugos priemonės.
- Evakavimo dujokaukę, skirtą naudoti evakavimuisi iš cheminio užteršimo zonos avarijos atveju.
- Kitos AAP turi būti parenkamos ir naudojamos atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį bei specifiką, įvertinus rizikos veiksnius darbo vietoje.

Vietose, kurios yra paženklintos ženklu „Naudoti klausos apsaugos priemonės“ (šiose vietose triukšmo lygis yra nuo **80 dB(A) iki 85 dB(A)**), klausos apsaugai nuo triukšmo darbuotojui **rekomenduojama naudoti** asmenines klausos apsaugos priemones (ausų kamštėlius arba ausines).

Vietose, paženklintuose nurodytu ženklu (šiose vietose triukšmo lygis **viršija 85 dB(A)**), darbuotojas **privalo naudoti** asmenines klausos apsaugos priemones.

Visos AAP turi atitikti EN standartų reikalavimus, **turi būti paženklintos CE ženklu**, turi apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldamos didesnės rizikos darbuotojų sveikatai ir saugai, atitikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę, turi būti atitinkamai priderintos darbuotojui, negali būti naudojamos pasibaigus gamintojo nurodytam galiojimo terminui, turi turėti įrašus apie atliktas patikras gamintojo nurodytais terminais, turi būti tinkamos techninės būklės bei švarios.⁷

⁷ Daugiau informacijos rasite: Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40.

Nešiojamų dujų analizatorių naudojimas

Rangovo darbuotojai patenkantys ir /arba atliekantys darbus sprogimo atžvilgiu pavojingose teritorijose (**EX zonose**), **turi turėti ir naudoti nešiojamus dujų analizatorius**, skirtus asmeninei darbuotojų apsaugai nuo galimo darbo aplinkos cheminio užteršimo (Pvz. sieros vandenilio, anglies monoksido, amoniako, degių dujų apatinės sprogumo ribos).

Reikalavimai dujų analizatorių naudojimui:

- Rangovų darbuotojų grupei kartu **atliekančiai įrenginių išsandarinimo, ugnies darbus ar darbus uždaroje talpose** vienoje vietoje pakanka turėti vieną dujų analizatorių, **skirtą matuoti degių dujų apatinę sprogumo ribą, deguonies koncentraciją ir vandenilio sulfido koncentraciją aplinkos ore.**
- Rangovų darbuotojų grupei kartu **atliekančiai šalto remonto darbus** vienoje vietoje pakanka turėti vieną dujų analizatorių, **skirtą matuoti vandenilio sulfido koncentraciją aplinkos ore.**
- **Dujų analizatorius** turi būti **nuolat įjungtas**, jo veikimas ir rodomi **duomenys stebimi.**
- **Suveikus dujų analizatoriaus** signalizacijai ir darbo aplinkai tapus pavojingai, darbuotojas turi nedelsiant nutraukti darbus, išjungti naudojamos įrangos maitinimą, pasišalinti iš pavojingos teritorijos statmenai vėjo kryptčiai ir informuoti technologinio įrenginio darbuotojus.

Reikalavimai dujų analizatorių patikrai ir naudojimui:

- Naudojamiems dujų analizatoriams ne rečiau **kaip kartą per 6 mėnesius** turi būti atlikta metrologinė patikra pagal Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų reikalavimus.
- **Draudžiama** naudoti dujų analizatorių, jeigu ant jo korpuso nėra užklijuoto lipduko su galiojančia patikros data.
- Dujų analizatoriaus naudotojas prieš matavimų pradžią

dujų analizatorių turi įjungti švarioje darbo aplinkoje ir, jeigu dujų analizatoriaus naudojimo instrukcijoje numatyta, atlikti dujų analizatoriaus „Nunulinimą“ ir siurblio testą.

- **Draudžiama naudoti** vizualiai pažeistus ir / ar sugadintus dujų analizatorius.
- Darbuotojas, naudojantis dujų analizatorių turi **užtikrinti, kad darbo ar asmeninės apsaugos priemonės neuždengtų prietaiso oro įsiurbimo angos bei garsinės, šviesinės signalizacijos įtaisų.**
- **Draudžiama** dujų analizatoriaus akumuliatorių **krauti** potencialiai sprogioje aplinkoje.
- **Dujų analizatoriui** patekus į vandenį/purvą, nukritus iš didesnio nei 1 m. aukščio ant kieto paviršiaus ar esant rodmenų svyravimams, **turi būti organizuotas neplaninis patikrinimas („Bump“ testas).**⁸

⁸ Daugiau informacijos rasite: Nešiojamųjų dujų analizatorių ir detektorių naudojimo instrukcijoje BDS-12.

Pavojingi darbai

Pavojingi darbai – darbai, atliekami vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcijose BDS-5 Šalto remonto darbai, BDS-6/1 Įrenginių išsandarinimo darbai, BDS-6/2 Darbai uždaroje talpoje, BDS-7 Ugnies darbai ir BDS-31 Žemės darbai nustatytais reikalavimais.

BDS-5. Šalto remonto darbai – darbai, kurių metu neatliekami įrenginių išsandarinimo darbai, darbai uždaroje talpoje, ugnies darbai ir žemės darbai.

Prie šalto remonto darbų priskiriami:

- išsandarintų įrenginių išrinkimo ir surinkimo darbai;
- valymas, plovimas;
- pastolių statymas ir ardymas;
- įrenginių termoizoliavimo darbai;
- metalo defektų nustatymas neardančiais bandymų metodais;
- teritorijos betonavimas;
- rankinių elektros prietaisų, įrankių ir šviestuvų bei kilnojamųjų šviestuvų, nepritaikytų naudoti potencialiai sprogioje aplinkoje, prijungimas prie elektros;
- kiti darbai, kurių metu naudojami mechaniniai ir akumuliatoriniai įrankiai bei įranga, kuriuos atliekant į darbo aplinką neišsiskiria kibirkštys bei kurie nėra priskiriami prie ugnies.

BDS-6/1. Įrenginių išsandarinimo darbai – įrenginio išmontavimo / ardymo darbai (pvz., vamzdynų flanšų, talpos liukų atidarymas, sklendžių, ventilių nuėmimas, aklių statymas bei nuėmimas ir pan.), kurių metu yra išsandarinama įrenginyje esanti uždara ertmė, kurioje buvo, yra ar gali būti įvairių temperatūrų, slėgių bei būsenu medžiagos (pvz., naftos produktai, vanduo, garas ir pan.).

BDS-6/2. Uždara talpa – talpa ar erdvė, kurios dydis ir forma leidžia į ją patekti, tačiau dėl esamos ar esamų patekimo į uždara talpa vietos ar vietų dydžio ir formos neleidžia laisvai (nelendant, nešliaužiant ir pan.) į ją patekti ar iš jos išeiti ir ši erdvė neskirta joje būti nuolat. Uždaromis talpomis laikomos kolonos, reaktoriai, talpyklos, krosnys, šuliniai, cisternos, dviejų metrų ir gilesnės iškasos ir pan.

BDS-7. Ugnies darbai – bet kurioje Bendrovės vietoje atliekami suvirinimo elektra ir dujomis, metalų pjovimo dujomis, mechaninio apdirbimo ir terminio apdorojimo darbai, darbai su lituojamąja lempa ir kiti darbai, kurių metu naudojama atvira ugnis, išsiskiria kibirkštys arba medžiagos įkaitinamos iki temperatūros, galinčios sukelti jų užsiliepsnojamą.

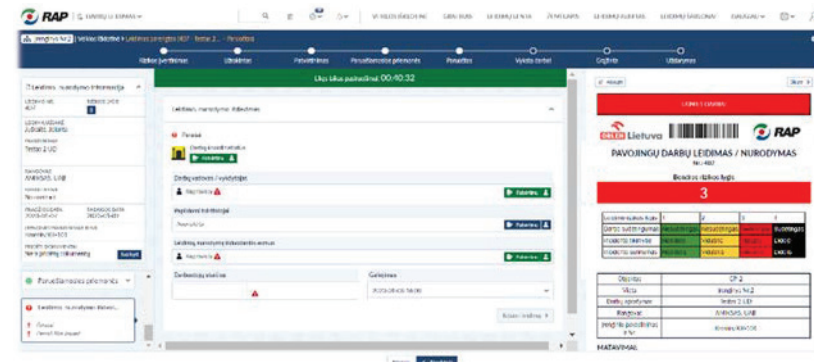
BDS-31. Žemės darbai – viena iš statybos bendrųjų darbų rūšių, kai statybos reikmėms kasama natūrali žemė, pilama atvežtinė žemė ar atliekami požeminiai darbai naudojant žemkases mašinas (ekskavatorius, buldozerius, pneumatinius plaktukus, žemės gręžimo įrenginius ir kt.) ar kasant žemę rankiniu būdu.

Pavojingų darbų leidimų / nurodymų išdavimas

Prieš pradėdami atlikti pavojingus darbus (šalto remonto, įrenginių išsandarinimo, ugnies, žemės darbus taip pat darbus uždaroje talpoje) **privalote gauti darbų leidimą arba nurodymą** jei darbai atliekami Šiluminės Elektrinės teritorijoje.

Pavojingi darbų leidimai arba nurodymai **išduodami elektroniniu būdu** naudojant kompiuterinę programą RAP. Atliekami veiksmai leidimui arba nurodymui gauti:

- **Prieš darbų pradžią** darbų vadovas privalo kreiptis į leidimą arba nurodymą išduodantį asmenį dėl atitinkamo leidimo ar nurodymo išdavimo.
- **Darbų vadovas turi susipažinti** su leidime arba nurodyme **nustatytais reikalavimais, saugos priemonėmis**, jei reikia, numatyti papildomas priemones, apie jas informuojant leidimą arba nurodymą išduodantį asmenį **ir tai patvirtinti RAP programoje**.

- Prieš darbų pradžią darbų vadovas privalo **užpildyti darbų rizikos vertinimo kortelę**, kurioje surašomos rizikos susijusios su konkrečiu darbu, nurodomos asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės, kurias privalės naudoti darbuotojai.
- **Darbų atlikimui** paskirti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir išmokytus teikti pirmąją pagalbą

nukentėjusiajam.

- **Darbų vadovas** privalo **aprūpinti** saugos priemonėmis darbuotojus ir instrukuoti apie būsimą darbą.
- **Darbuotojai turi pasirašyti** darbų leidime ir rizikos vertinimo kortelėje.
- **Darbų vieta** nuolat turi būti tvarkinga. Nereikalingus daiktus šalinkite, reikalingus laikykite tvarkingai sudėtus.
- **Darbų vadovas** privalo užtikrinti, kad pertraukų metu būtų išjungti suvirinimo aparatai ir kiti veikiantys mechanizmai, užsukti dujų balionų čiaupai.

Baigus darbus pagal išduotą leidimą, iki leidimo galiojimo termino pabaigos darbų vadovas privalo organizuoti darbo vietos sutvarkymą, apie užbaigtus darbus informuoti leidimą išdavusį asmenį bei **patvirtinti leidimo uždarymo faktą RAP programoje**.⁹

Leidimo gražinimas

Būtini parašai

Priežastis

Darbai užbaigti - leidimas uždaromas

Darbai užbaigti - leidimas uždaromas

Darbai nebaigti - darbai bus tęsiami

Pasikeitė darbų apimtis - reikalinga atnaujinti leidimą

Atsakingų asmenų pasikeitimas

⁹ Daugiau informacijos rasite: Pavojingų darbų elektroninių leidimų išdavimo instrukcijoje BDS-6E.

Įrenginių izoliavimas

Energijos izoliavimo priemonės (toliau – EIP) – priemonės, fiziškai apsaugančios nuo pavojingos energijos perdavimo bei skleidimo (pvz., rankinio valdymo sklendė, akelė, elektros energijos komutacinis aparatas ir kt.).

Darbų vadovas privalo:

- **Užrakinti spyna** (mėlynos spalvos) **bei pažymėti darbų vadovo žymekliu** įrenginio, kurio remonto darbų atlikimui jam išduotas darbų leidimas / nurodymas, **EIP užraktų dėžutę**.
- **Užrakinti papildoma** spyna bei pažymėti žymekliu uždaros talpos EIP užraktų dėžutę, jeigu į uždarą talpą patenkama pagal Suderinimų dirbti uždaroje talpoje registravimo lapą.
- **Užbaigus** įrenginio remonto **darbus, nuimti savo spyną bei žymeklį** nuo užraktų dėžutės.

Darbų vadovas **raktą** nuo spynos, kuria užrakino užraktų dėžutę, turi **saugoti** iki **darbų pabaigos**. Jei prarandamas spynos raktas arba užbaigus darbus darbų vadovas nepranešė apie darbų pabaigą ir nenuėmė spynos nuo užraktų dėžutės rangovui taikomos numatytos baudos.¹⁰

¹⁰ Daugiau informacijos rasite: Įrenginių izoliavimo instrukcijoje BDS-29.

Šalto remonto darbai

- Jei naudosite pavojingas chemines medžiagas, vykdykite tų medžiagų saugos duomenų lapuose nurodytus reikalavimus.
- Naudodami darbo įrenginius (mechanizmus, įrangą, įrankius) laikykitės šių įrenginių naudojimo ir priežiūros instrukcijose nustatytų reikalavimų bei naudokite šiose instrukcijose nurodytas AAP.
- Jei naudosite veržliarakčius patikrinkite ar jie nėra mechaniškai pažeisti.
- Veržliarakčiai naudojami potencialiai sprogioje aplinkoje turi būti pagaminti iš spalvotųjų metalų lydinių (chromo-vanadžio, chromo-molibdeno ir kt.), nesukeliančių kibirkšties.
- Atliekant įrenginių hidraulinį bandymą darbų vadovas nuolat turi būti darbo vietoje. Draudžiama darbuotojams stovėti priešais flanšus ir kitas jungtis, kad išvengti sužalojimų flanšui ar jungčiai nutrūkus. Neviršykite nustatyto leidžiamo slėgio.
- Jei bus atliekami rentgenografiniai bandymai pavojingą zoną aptverkite įspėjamąja aptvėrimo juosta, paženklinkite ženklais „Įspėjimas apie radioaktyviąją medžiagą“ ir „Eiti draudžiama“. Per visą tyrimo laiką užtikrinkite kontroliuojamosios zonos prieigas, kad į ją nepatektų pašalinių asmenų.
- Jei bus atliekami darbai su aukšto slėgio plovimo įranga, pavojinga teritorija turi būti aptverta skydais, kad būtų apsaugoti nesusiję darbuotojai.¹¹

Įrenginių išsandarinimo darbai

Paruošiamosios priemonės:

- Prieš atliekant darbus įrenginys turi būti izoliuotas sklendėmis nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių.
- Išsandarinamame įrenginyje slėgis turi būti sumažintas iki atmosferinio.
- Iš išsandarinamo įrenginio turi būti pašalintos jame buvusios pavojingos cheminės medžiagos.
- Išsandarinamas įrenginys turi būti atvėsintas iki ne aukštesnės kaip 40°C temperatūros.
- Pavojingoje zonoje neturi būti uždegimo šaltinių (vykdomų ugnies darbų, technikos su vidaus degimo varikliais, laikinų elektros įrangos prijungimų ir pan.).
- Išsandarinimo vietos turi būti pažymėtos žymekliu.

Reikalavimai darbų atlikimo metu:

- Darbų vadovas privalo susipažinti su įrenginio išsandarinimo vietomis ir su šiomis vietomis supažindinti darbų atlikėjus ir užtikrinti, kad darbų atlikėjai nevykdytų išsandarinimo darbų, jei išsandarinimo vietos nėra pažymėtos žymekliais.
- Aplinkos oro kontrolei naudoti dujų analizatorių,

¹¹ Daugiau informacijos rasite: Šalto remonto darbų instrukcijoje BDS-5.

matuojantį sieros vandenilio, deguonies ir LEL kiekį.

- **Draudžiama** atlikti ugnies darbus bei **naudoti įrankius galinčius sukelti kibirkštį**.
- Išsandarinant įrenginius (pvz., flanšinius sujungimus), turi būti elgiamasi taip, tarsi įrenginyje būtų **slėgis**.
- Prie išsandarinamų flanšų reikia atsistoti taip, kad **vėjas pūstų į nugarą** ir pirmiausia atlaisvinkite toliausiai esančias smeigias.

- Jeigu įrenginio išsandarinimo darbų metu **gali išsiskirti pavojingos cheminės medžiagos** ar jų garai, turi būti numatytos priemonės, kad medžiagos būtų surinktos ir nepatektų ant įrenginio aikštelės, į gruntą ar kanalizaciją.
- Jei įrenginio išsandarinimo metu **galimas apsipylimas esdinančiomis medžiagomis** (rūgštimis arba šarmais), ne didesniu kaip 50 metrų atstumu turi būti įrengtas avarinis dušas ir akių praplovimo įtaisas. Jei tokiu atstumu nėra įrengtų stacionarių apiplovimo priemonių, turi būti naudojamos kitos priemonės (pvz., mobiliosios apiplovimo priemonės, indas su vandeniu, privesta žarna su vandeniu ir pan.).
- Prieš **perduodant įrenginius** remontuoti į kitus padalinius, jie turi būti išsandarinti ir paruošti (išplauti, išvalyti, pragarinti ir pan.) taip, kad juose neliktų pavojingų (degių, toksinių, kenksmingų, ardančių ir kt.) cheminių medžiagų.¹²

Darbai uždaroje talpose

Paruošiamosios priemonės:

- Uždara talpa **turi būti izoliuota** nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių.
- Iš uždaros talpos turi būti **pašalinti joje buvę naftos produktai** ar kitos cheminės medžiagos iki nurodytų koncentracijų:
 - ✓ **Deguonies koncentracija** uždaroje talpoje yra ne mažesnė kaip **19,5 %** ir ne didesnė kaip **23,5 %**.
 - ✓ **Kenksmingųjų medžiagų**, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijos **neviršija ilgalaikio poveikio ribinių dydžių**.
 - ✓ **Sprogimo atžvilgiu** pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra ne didesnė kaip **0 % ASR**.
 - ✓ **Uždaroje talpoje nėra likusių naftos produktų**, nuosėdų ar kitų nešvarumų, kuriuos sujudinus gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos.
- Patekti į uždara talpą leidžiama, jeigu **temperatūra** jos viduje yra **ne aukštesnė kaip 40°C**.
- Prie kiekvienos **atidarytos** patekimo į uždara talpą vietos (liuko, landos, durų ir pan.) matomose vietose turi būti pakabinamas ženklas su tekstu „**Atsargiai! Patekimui į uždara talpą reikalingas leidimas**“.

Reikalavimai darbų atlikimo metu:

- Priklausomai nuo uždaroje talpoje atliekamų darbų pobūdžio, turi būti numatytas atitinkamas **vėdinimo būdas** (natūralus ar mechaninis), užtikrinantis, kad darbo aplinkos oras atitiktų nustatytus reikalavimus visą darbų atlikimo laiką.
- Prieš parenkant **ventiliatoriaus vietą**, įsitikinti, kad šalia

¹² Daugiau informacijos rasite: Įrenginių išsandarinimo darbų instrukcijoje BDS-6/1.

ventiliatoriaus nėra uždujinimo šaltinių, dėl kurių ventiliatorius galėtų į uždaras talpas įtraukti kenksmingas medžiagas. Ventiliatorius statomas taip, kad pūstų orą į uždaros talpos apačią.

- **Darbus privalo stebėti** pakankamas angų stebėtojų skaičius, kad būtų kontroliuojami visi liukai pro kuriuos patenka ar iš kurių išlenda darbuotojai.
- Darbų uždaroje talpoje metu turi būti **vykdoma nuolatinė aplinkos oro kontrolė, naudojant dujų analizatorių**, kuris nuolat analizuotų pasirinktus darbo aplinkos parametrus bei garsiniu signalu įspėtų apie esančius nukrypimus nuo nustatytų dydžių.
- Bendras **dirbtinis apšvietimas** uždaroje talpoje turi būti **ne mažesnis kaip 50 liuksų (lx)**.
- **Uždaroje talpoje** ugnies darbų atlikimo vieta turi būti **aprūpinta angliarūgštės gesintuvu**. Draudžiama uždaroje talpoje naudoti miltelinius gesintuvus.
- Darbuotojas, patenkantis į uždara talpą, **privalo būti užsidėjęs apraišus bei prisisegęs signalinę / gelbėjimo virvę**. Signalinės / gelbėjimo virvės vienas galas turi būti pritvirtintas darbuotojo nugaros centre prie apraišų, o kitas prie stabilaus atraminio taško uždaros talpos išorėje. Jei uždaros talpos viename lygmenyje dirba daugiau kaip vienas darbuotojas, tai pakanka, kad būtų paruošta viena signalinė / gelbėjimo virvė, kurią esant reikalui būtų galima ištraukti iš talpos gelbėjamą darbuotoją. Šiuo atveju vienas virvės galas turi būti šalia darbuotojų, o kitas pritvirtintas prie stabilaus atraminio taško uždaros talpos išorėje.
- Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami **per talpos viršuje esančią angą**, tai virš angos turi būti įrengta žmonių iškėlimo įranga (trikojai, keltuvai ir pan.) arba turi nuolat budėti pakankamas darbuotojų skaičius (ne mažiau kaip trys), galėsiantys iš talpos ištraukti esančius darbuotojus.

Angų stebėtojo pareigos:

- Nuolat, kol darbų atlikėjai yra uždaroje talpoje, **būti uždaros talpos išorėje** (prie patekimo į uždara talpą vietos ar tos vietos, iš kurios geriausiai galima stebėti darbų atlikėjus).
- **Skaičiuoti** ir bet kuriuo momentu žinoti uždaroje talpoje esančių **darbų atlikėjų skaičių** bei pildyti registravimo lapą.
- **Palaikyti ryšį** su darbų atlikėjais ir stebėti jų veiksmus.
- Nurodyti darbų atlikėjams **evakuotis iš uždaros talpos**:
 - ✓ pastebėjus **draudžiamas dirbti sąlygas** (kitokias nei nurodytos leidime).
 - ✓ pastebėjus, kad darbų atlikėjo / atlikėjų **elgesys pasikeitė** (nusilpimo požymiai, bandymai nusiimti dujokaukę ir pan.).
 - ✓ pastebėjus, kad **padėtis uždaros talpos išorėje** gali sukelti pavojų joje esantiems darbų atlikėjams.
 - ✓ **įvykus** gaisrui, avarijai, nelaimingam atsitikimui ar kitam pavojų keliančiam įvykiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui.
 - ✓ **negalint** efektyviai ir saugiai atlikti pačiam nustatytų pareigų.

Nevykdyti jokių kitų pareigų, kurios gali trukdyti tiesioginėms pareigoms – kontroliuoti ir saugoti uždaroje talpoje dirbančius darbuotojus.

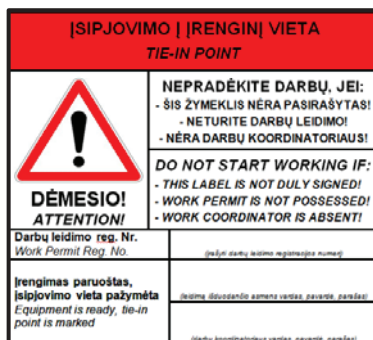
Angų stebėtojui, vykdam darbų atlikėjų gelbėjimo darbus, **draudžiama patekti į uždaros talpos vidų**.¹³

¹³ Daugiau informacijos rasite: Darbų uždaroje talpoje instrukcijoje BDS-6/2.

Ugnies darbai

Paruošiamosios priemonės:

- Prieš atliekant ugnies darbus remontuojamas įrenginys **turi būti izoliuotas** energijos izoliavimo priemonėmis nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių.
- Prieš atliekant ugnies darbus iš remontuojamo įrenginio turi būti **pašalintos** sprogimo ir gaisro atžvilgiu pavojingos ir kenksmingos medžiagos bei išvalyti degių produktų likučiai ir / ar nuosėdos.
- **Ugnies darbus leidžiama atlikti**, kai paruoštame įrenginyje ir darbo aplinkos ore sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija yra **ne didesnė kaip 5 % ASR**, o **deguonies koncentracija darbo aplinkos ore yra ne mažesnė kaip 19,5 %** ir **ne didesnė kaip 23,5**.
- Įsipjovimo į įrenginį vietos turi būti pažymėtos nustatytos formos žymekliais.

- Iš pavojingos ugnies darbų teritorijos (**mažiausiai 11 m spinduliu aplink ugnies darbų vietą**) turi būti pašalintos ir nuvalytos lengvai užsiliepsnojančios ir degios medžiagos.
- Jeigu lengvai užsiliepsnojančias ir degias medžiagas pašalinti neįmanoma, jos turi būti **patikimai uždengtos nedegiais audeklais**, metaliniais skydais, užpiltos smėliu, sudrėkintos vandeniu ar kitaip apsaugotos, kad neužsidegtų.

- Ne mažesniu kaip 11 m spinduliu aplink ugnies darbų vietą esantys **latakai, kanalų išėjimai, šuliniai ir kiti kanalizacijos (nuotekų) įrenginiai turi būti sandariai uždaryti ir užpilti ne plonesniu kaip 10 cm storio smėlio sluoksniu** arba užsandarinti specialiai tam tikslui skirtomis priemonėmis.

Reikalavimai darbų atlikimo metu:

- Kiekviena **ugnies darbų vieta turi būti aprūpinta** tvarkingomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis: **milteliniais arba angliarūgštės gesintuvais** (minimalus gesinimo medžiagos kiekis milteliniam gesintuve - 6 kg, angliarūgštės gesintuve - 5 kg), papildomai gali būti nedegūs užtiesalai.
- Jei atliekant ugnies darbus į darbo aplinką gali išsiskirti pavojingų medžiagų garai ar dujos, **darbų atlikimo vietoje turi būti vykdoma nuolatinė aplinkos oro kontrolė, naudojant dujų analizatorių**.
- Atliekant ugnies darbus, kai į darbo aplinką išsiskiria **kibirkštys**, apsaugai nuo jų kritimo ant žmonių, įrengimų, elektros kabelių ir kt. turi būti naudojamos apsaugos priemonės (nedegūs audeklai, metaliniai skydai ir pan.).
- Jeigu įrenginių išsandarinimo metu į darbo aplinką gali išsiskirti pavojingų cheminių medžiagų garai ar dujos, **draudžiama** vienu metu toje pačioje ugnies darbų teritorijoje **atlikti ugnies darbus ir įrenginių išsandarinimo darbus**.

Ugnies darbų stebėtojas privalo:

- Prieš ugnies darbų pradžią vizualiai patikrinti ar tvarkingos ir paruoštos pirminės gaisro gesinimo priemonės.
- Dėvėti signalinę liemenę.
- **Ugnies darbų atlikimo metu nuolat būti darbų atlikimo vietoje ir stebėti vykdomus darbus.**
- Būti kiek įmanoma arčiau (saugiu atstumu) prie užsidegimo pavojų keliančių vietų.
- Gesintuvus ir kitas pirmines gaisro gesinimo priemones laikyti kuo arčiau savęs, kad kuo operatyviau būtų galima pradėti gesinti kilusį gaisrą.
- Prižiūrėti, kad darbo vietoje nebūtų laikomos degios medžiagos.
- Nedelsiant nutraukti ugnies darbus įvykus pavojingų (kenksmingų, degių, labai degių ir kt.) medžiagų nutekėjimui, gaisrui, nelaimingam atsitikimui ar kita m incidentui.¹⁴

Suvirinimo ir pjovimo dujomis darbai

- Dujų balionai turi būti patikimai **įtvirtinti** vertikaloje padėtyje.
- Dujų balionai turi būti **apsaugoti** nuo mechaninio pažeidimo, metalo pusrū, dujų arba skysčių, sukeliančių koroziją, poveikio.
- Prieš pradėdant suvirinimo ir pjovimo dujomis darbus privaloma **įsitikinti**, ar tvarkingi degikliai ir pjovikliai, žarnos, reduktoriai, manometrai, dujų balionai, ar nėra išorinių mechaninių pažeidimų, ar visi sujungimai ir pati įranga sandari, ar neužteršta tepalais, kitomis medžiagomis.
- **Užtikrinti**, kad slėgis deguonies balione būtų didesnis, negu slėgis degiųjų dujų balione.
- **Atstumas** nuo darbų atlikimo vietos (degiklio) iki degiųjų dujų ir deguonies balionų turi būti ne mažesnis kaip **5 metrai**.
- Suvirinimui ir pjovimui dujomis naudojamos **žarnos** turi būti **ne ilgesnės kaip 30 m** ir sudarytos ne daugiau kaip iš trijų, tarpusavyje sujungtų gabalų.
- Siekiant identifikuoti pavojų, susijusį su dujų baliono turiniu, baliono korpuso viršutinė sferinė dalis turi būti **nudažyta** atitinkama spalva: deguonies – balta, acetileno – kaštonine, SND – raudona, argono – tamsiai žalia.
- Suvirinimui ir pjovimui dujomis naudoti **išbandytas ir paženklintas** su nurodyta kito jų techninio patikrinimo data **žarnas**.
- **Reduktoriai ir manometrai** turi būti naudojami tik toms dujoms ir tiems slėgiams, kuriems jie yra skirti. Jie turi būti tvarkingi ir patikrinti.¹⁵

¹⁴ Daugiau informacijos rasite: Ugnies darbų instrukcijoje BDS-7.

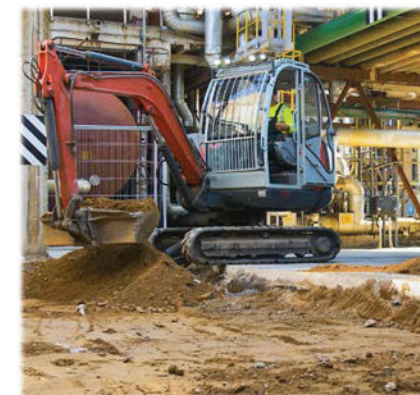
¹⁵ Daugiau informacijos rasite: Suvirinimo ir pjovimo dujomis instrukcijoje BDS-32.

Žemės darbai

Prie žemės darbų nepriskiriami darbai, jeigu iškasos gylis nesiekia daugiau kaip 0,5 m

- **Užpildyti inžinerinių tinklų nustatymo ir pažymėjimo** (toliau – ITNP) lapą, jį suderinti su darbų koordinatoriumi ir pateikti Bendrovės Investicijų skyriaus Projektų inžinerijos grupei.
- **Pasirašyto ITNP** lapo bei iškarpos iš inžinerinių tinklų plano kopiją pateikti leidimą išduodančiam asmeniui.
- Jeigu žemės darbų atlikimo vietoje yra inžinerinių tinklų, inžinerinius tinklus aptarnaujančio padalinio vadovo ir / ar Elektros ir automatikos skyriaus vadovo nurodytose vietose **iškasti kontrolinius šurfus**.
- Prieš pradėdant žemės kasimo darbus turi būti parinktos atitinkamos **apsaugos sistemos nuo įgriuvų**, užtikrinančios darbuotojų saugą.
- Darbuotojų patekimui į gilesnes kaip **2 m** iškasas turi būti gautas **darbų leidimą uždaroje talpoje**.
- Turi būti įrengtos **įėjimo** į iškasas ir **išėjimo** iš jų priemonės (kopėčias, iš grunto suformuoti pakopas ir pan.).
- **Visi iškasos paviršiuje esantys daiktai**, dėl jų kritimo galintys sukelti pavojų iškasos viduje dirbantiems darbuotojams, turi būti pašalinti arba pritvirtinti.
- **Nuo iškasos šlaitų** turi būti pašalinti pavojų keliantys akmenys, taip pat atsiskybę grunto gabalai ir sluoksniai arba iškasos paviršiuje turi būti įrengtos atitinkamos priemonės tokioms medžiagoms sulaikyti.
- **Draudžiama** iškastą gruntą ar kitas medžiagas bei įrankius krauti ir laikyti ne arčiau kaip 1 m nuo iškasos krašto.

- **Visus iškasos šonus apsaugoti** nuo įgriuvų pavojaus iš visų pusių tam tikslui **naudojant sutvirtinimo priemones** (skydus, atramas ir pan.).
- **Draudžiama dirbti iškasose**, kuriose yra prisikaupę vandens arba tokiose iškasose, kuriose vanduo kaupiasi, jeigu nenaudojamos atitinkamos apsaugos priemonės, apsaugančios darbuotojus nuo susikaupusio vandens keliamų pavojų.
- **Per iškasas** (tranšėjas), platesnes kaip 0,8 m, turi būti nutiesti ne siauresni kaip 1 m perėjimo tilteliai ar takai su apsauginiais turėklais, apsaugančiais nuo kritimo.
- **Jei į gilesnes kaip 2 m** iškasas turi patekti darbuotojai, tai darbų vadovas privalo kiekvieną dieną, prieš darbų pradžią, ir jeigu reikia, pamainos metu atlikti iškasų, gretimų teritorijų ir apsaugos sistemų nuo įgriuvų patikrinimą užpildant **Žemės darbų kasdieninio patikrinimo aktą**.
- **Sustabdyti darbus** avarijos grėsmės atveju, iškilus bet kokio pobūdžio neaiškumams, trukdantiems saugiai vykdyti darbus, pastebėjus naujus inžinerinius tinklus, aptikus sprogius medžiagas, archeologinius paminklus ar kitus radinius, ir apie tai informuoti leidimą išdavusį asmenį, darbų koordinatorių bei Bendrovės Investicijų skyriaus Projektų inžinerijos grupę.¹⁶

¹⁶ Daugiau informacijos rasite: Žemės darbų instrukcijoje BDS-31.

Darbai aukštyje

Darbai aukštyje – darbai, atliekami aukščiau kaip vienas metras nuo žemės, grindų ar perdengimo paviršiaus, kai yra pavojus nukristi iš aukščio, jeigu nebus naudojamos apsaugos nuo kritimo priemonės.

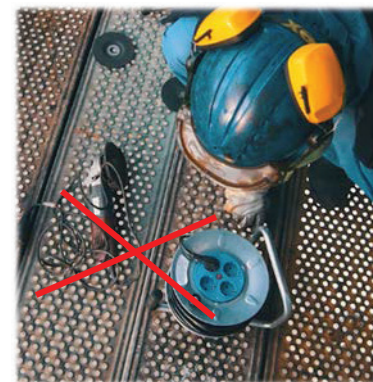
Reikalavimai pastolių naudojimui:

- **Prieš pradėdamas naudotis pastoliais privalote įsitikinti:**
 - ✓ Ant pastolių yra pakabinta **pastolių patikrinimo kortelė**.
 - ✓ Kortelėje yra nurodyta leistina **pastolių apkrova**.
 - ✓ Pastoliai pastatyti arba jiems **atliktas periodinis patikrinimas** ne daugiau nei prieš 10 dienų.
 - ✓ Jeigu pastolių **patikrinimo kortelėje** yra pažymėta „Pavojingos vietos paženklintos“, „Naudoti apsaugos nuo kritimo priemonės“, darbuotojas dirbdamas ant pastolių turi naudoti apraišus ir juos prisitvirtinti taip, kad nenukristų iš aukščio.
 - ✓ Jeigu ant pastolių bus dirbama su elektriniais įrankiais organizuoti **pastolių įžeminimą**.

PASTOLIŲ PATIKRINIMO KORTELĖ/ SCAFFOLDING VERIFICATION CARD	
Leidžiama apkrova/ Permissible load	☐ 1 (150 kg/m ²) ☐ 2 (200 kg/m ²) ☐ 3 (250 kg/m ²) ☐ 4 (300 kg/m ²) ☐ L (kg/m ²)
Reiz. Nr./ No. re.	
Pastatymo vieta/ Place of use	
Pastatymo data/ Date of use	
Periodinis patikrinimo priemonės atlikimo terminas/ Periodic inspection measures implementation deadline	Užrašyti/ Write down!
Atliktas/ Inspection performed	
PASTOLIŲ PATIKRINIMO PRIEMONĖS/ PERIODIC SCAFFOLDING VERIFICATION MEASURES	
ATSARGIAI/ CAREFULLY GALIMI PAVOJAI/ POSSIBLE DANGER	
Ar yra angos pastolių aikštelėje/ Does there is a scaffold gap	
Ar yra apsaugos pastolių aikštelėje Safety measures in a scaffolding site	
Ar yra tarp pastolių ir konstrukcijos A large gap between the scaffolding and construction	
Kiti/ Other	
SAUGOS PRIEMONĖS/ MEASURES OF SAFETY	
Ar naudoti apsaugos nuo kritimo priemonės/ The use of fall protection measures	
Pavojingos vietos paženklintos/ Dangerous areas are marked	
Pastoliai įžeminti/ Scaffolding is grounded	
PERIODINIS PASTOLIŲ PATIKRINIMAS/ PERIODICAL VERIFICATION OF SCAFFOLDING	
Data/ Date	Asiūvo šieninės pastolius, peraisis The person checking the scaffolding, signature

- **Nenaudoti** darbai ant pastolių **papildomų apkrovų** (pvz., ant pastolių kabinti tales remontuojamo vamzdyno stropavimui, naudoti įvairius keltuvus medžiagų užkėlimui ant darbinės aikštelės ir pan.) nesuderinus su pastolius pastačiusia įmone.
- **Pastolių naudotojai** net ir esant pakabintai pastolių patikrinimo kortelei, leidžiančiai dirbti ant pastolių, asmeniškai **turi įsitikinti pastolių tvarkingumu ir patikimumu**.
- **Neperstatinėti pastolių** ir nenuiminėti jų konstrukcinių elementų.
- Jeigu patekimo ant darbinės aikštelės angos uždarymui yra įrengtos fiksuojamos durelės, užlipus šias dureles uždaryti ir užfiksuoti.
- Ant pastolių aikštelių negali būti jokių judėjimui trukdančių daiktų, tokių kaip veržlių, varžtų, įrankių ir pan. Varžtai, veržlės ir kiti smulkūs daiktai turi būti laikomi dėžėse, maišuose.

Reikalavimai darbiui ant kopėčių:

Kopėčias darbiui aukštyje galima naudoti tik tokiomis sąlygomis, kai kitų, saugesnių įrenginių naudojimas yra nepagrįstas dėl mažos rizikos ir trumpo naudojimo trukmės.

- Nešiojamosios kopėčios turi būti švarios, statomos ant

lygaus, horizontalaus, tvirto ir stabilaus pagrindo.

- **Kopėčios turi būti patikrintos ir paženklintos žymekliu**, kuriame turi būti nurodytas kopėčių identifikavimo numeris ir pažymėtas patikros galiojimas.

PATIKRINTA ✓		ID Nr. <input type="text"/>										
LEIDŽIAMA NAUDOTI IKI:												
Metai	2020	2021	2022	2023								
Mėnuo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

- Atremiamosios kopėčios turi būti: apsaugotos nuo slydimo ir prieš naudojimą pritvirtinamos, išsikišusios ne mažiau kaip vieną metrą virš užlipimo vietos ir statomos 65°–75° kampu.
- Darbuotojas, dirbdamas ant atremiamųjų kopėčių aukščiau kaip 1 m nuo paviršiaus, ant kurio pastatytos kopėčios, turi naudoti apsaugos nuo kritimo priemones.
- Darbuotojui lipti ar leistis kopėčiomis galima atsistojus veidu į kopėčias, tvirtai laikantis įsikibus į jas, **vadovautis „trijų taškų“ taisykle**, tai yra reikia liesti kopėčias abiem kojom ir ranka arba abiem rankom ir viena koja, rankos turi būti laisvos.

- Dirbti pasilipus ant kopėčių leidžiama ne ilgiau kaip 30 minučių. Jei darbai trunka ilgiau, nei 30 minučių, darbuotojai juos turi atlikti pakaitomis arba turi būti naudojamos kopėčios su darbinėmis aikštelėmis

Mobilios darbinės kėlimo platformos

Mobilias darbinės kėlimo platformas (toliau - MDKP) valdyti ir kelti žmones leidžiama MDKP savininko nustatyta tvarka išmokytam ir atestuotam darbuotojui.

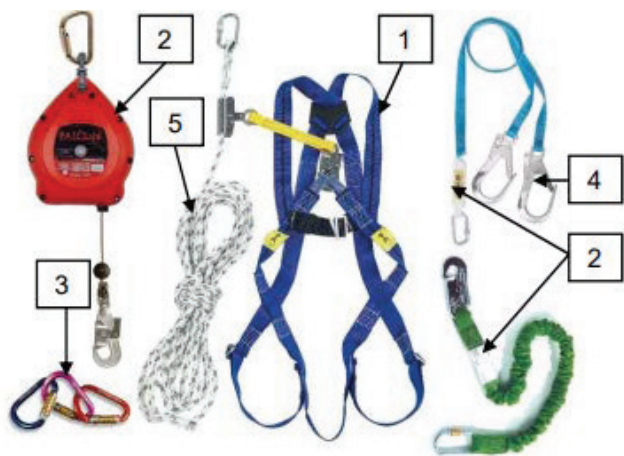
Darbinėje platformoje dirbantis darbuotojas privalo:

- Vykdyti MDKP darbo vadovo ir MDKP operatoriaus nurodymus.
- Į darbinę platformą įlipti ir iš jos išlipti tik nustatytoje patekties padėtyje.
- Įlipus į darbinę platformą nedelsiant prisisegti apraišo saugos lyną nustatytoje tvirtinimo vietoje. Draudžiama tvirtinti apraišų saugos lyną prie statinio konstrukcijų ar kitų objektų, esančių ne darbinėje platformoje;
- Draudžiama lipti ant pakeltos darbinės platformos turėklų ir kitų konstrukcijų, nukreipti pakeltą darbinę platformą į kitą padėtį naudojant fizinę jėgą, perlipti iš darbinės platformos ant statinio konstrukcijų ar kitų objektų, naudoti darbinėje platformoje paaukštinimus, kopėčias ir kitas panašias priemones, mėtyti iš pakeltos darbinės platformos įrankius, medžiagas ir kitus daiktus;
- Jei MDKP valdoma iš darbinėje platformoje įrengto valdymo pulto, vadovaudamasis operatoriaus nurodymais, pakėlus platformą į 0,2–0,3 m aukštį, ją sustabdyti ir įsitikinti stabdžių arba hidraulinių įtaisų tinkamu veikimu;

Asmeninės apsaugos nuo kritimo priemonės:

Asmeninės apsaugos nuo kritimo priemonės (toliau - AAKP) - priemonių sistema, skirta darbo padėties fiksavimui arba kritimo sulaikymui ir naudojama sulaikyti žmogų, jei jis kristų iš aukščio. Pagrindiniai šios sistemos elementai: kūno saugos diržai (apraišai) (1), kritimą sulaikančios priemonės (įtraukiamieji kritimo stabdytuvai, energijos sugertuvai ir kt.) (2), jungtys (karabinai) (3) ir kabliai (4)) bei virvės (5).

Darbuotojai, dirbdami ant pastolių, kurių patikrinimo kortelėje pažymėta „Naudoti apsaugos nuo kritimo priemonės“, ant 1 m ir ilgesnių atremiamųjų kopėčių, MDKP, ant stogų ir kitų aukštyje esančių paviršių, kai yra pavojus nukristi iš aukščio, apsaugai nuo kritimo iš aukščio turi naudoti AAKP, skirtas darbo padėties fiksavimui.

AAKP, skirtas laisvo kritimo sulaikymui, leidžiama naudoti tik specialiai apmokytiems darbuotojams, turintiems tai patvirtinantį mokymo įstaigos pažymėjimą.¹⁷

Darbai su kėlimo kranais

Kėlimo kranas (arba – kranas) – kėlimo įrenginys, skirtas kelti ir transportuoti krovinį, pakabintą ant kablio arba kito krovinio kabinimo įtaiso.

- Darbui su kėlimo kranu turi būti paskirtas **kranų darbo vadovas** – asmuo turintis kranų darbų vadovo atestavimo pažymėjimą.
- Kranų darbo vadovas privalo parengti kranų pastatymo, krovinio **stropavimo ir kėlimo schemas** ir su jomis supažindinti stropuotojus, signalininką ir kranininką.
- **Draudžiama** pradėti kėlimo darbus **nesant** krovinio kėlimo **schemas** arba darbų vykdymo projekto.
- Kranų veikimo zona turi būti **aptverta** signalinėmis aptvėrimo juostomis, pažymėta įspėjamaisiais ženklais.
- Kranų **darbo vadovas privalo užtikrinti**, kad veikimo zonoje nebūtų pašalinių asmenų atliekant krovinio kėlimo darbus.
- Kranų darbo vadovas kėlimo darbų vykdymui privalo paskirti apmokytus ir atestuosius **stropuotojus** bei **signalininką**, kuris turi palaikyti ryšį (radijo telefonu ar ženklais) su kranininku ir tiksliai nukreipti krovinį.
- Signalininkas privalo dėvėti **signalinę liemenę**.
- Perkeliama krovinį leidžiama **nuleisti tik į parengtą vietą**, kurioje krovinys negalėtų nukristi, apvirsti ar nuslinkti.
- **Draudžiama** dirbti kranu, kai **meteorologinės sąlygos** neatitinka kranų naudojimo dokumentuose nustatytų sąlygų.¹⁸

¹⁷ Daugiau informacijos rasite: Darbų aukštyje instrukcijoje BDS-11.

¹⁸ Daugiau informacijos rasite: Kėlimo kranų priežiūros ir naudojimo instrukcijoje BDS-33.

Darbai su asbestu

Darbai su asbestu – bet kokie darbai, įskaitant statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, asbesto sandėliavimo, transportavimo, šalinimo bei utilizavimo darbus, kuriuos dirbantis žmogus turi ar gali turėti kontaktą su asbestu ar asbesto turinčiomis medžiagomis.

Atliekant darbus su asbestu **rangovas privalo užtikrinti**, kad darbai būtų atliekami laikantis:

- Darbuotojų saugos ir sveikatos plane numatytų reikalavimų.
- Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS - 26 „Darbai su asbestu“ numatytų reikalavimų. Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose bei kitose Bendrovės galiojančiose DSS instrukcijose nustatytų reikalavimų.¹⁹

¹⁹ Daugiau informacijos rasite: Darbų su asbestu instrukcijoje BDS-26.

Padidintos rizikos darbai

Padidintos rizikos darbai – darbai, kai įrenginių remontą reikia atlikti neįprastomis, nestandartinėmis sąlygomis ir būdais, kitaip nei nustatyta Bendrovės DSS instrukcijose, taikomose pavojingų darbų (įrenginių remonto, išsandarinimo, ugnies darbų bei darbų uždaroje talpoje) atlikimui.

Tokių **padidintos rizikos darbų pavyzdžiai** gali būti: gręžimo (frezavimo) mašina atliekant įpjovą į veikiančią įrenginį; nevysiškai paruošto (neišgarinto) vamzdyno remontas naudojant specialius tamponus (kamas); apkabų montavimas ant veikiančių vamzdynų, kurių terpė degieji skysčiai ar dujos, garas ir didesnio kaip 0,5 baro slėgio ir aukštesnės kaip 110°C darbinės temperatūros perkaitintas; patekimas ir darbai uždaroje talpoje azoto terpėje; apsauginių vožtuvų keitimo darbai, veikiančiame įrenginyje, nesant dubliuojančių.

- Prieš padidintos rizikos darbų atlikimo pradžią **darbų vadovas privalo susipažinti ir supažindinti darbų atlikėjus** su Rizikos valdymo grupės (RVG) protokole numatytais atlikti padidintos rizikos darbais, organizacinėmis bei techninėmis priemonėmis saugiam padidintos rizikos darbų atlikimui;
- Užtikrinti, kad padidintos rizikos darbų atlikimo metu **RVG protokolo kopija būtų pridėta prie darbų leidimo** ir laikoma kartu su juo darbų atlikimo vietoje;
- **Darbų vadovas privalo nuolat būti darbų atlikimo vietoje** ir darbų atlikimo metu užtikrinti RVG protokole numatytų priemonių vykdymą;
- **Sustabdyti padidintos rizikos darbų atlikimą**, jei jie atliekami nesaugiai ar juos atlikti pasidaro nesaugu, arba nevykdomos RVG protokole numatytos priemonės.²⁰

²⁰ Daugiau informacijos rasite: Padidintos rizikos darbų instrukcijoje BDS-27.

Aptvėrimai

Vietos, į kurias patekęs darbuotojas gali susižeisti turi būti aptveriamos įspėjamosiomis aptvėrimo juostomis arba tvirtais apsauginiais aptvėrimais.

Vietos, kuriose pavojai trunka ilgą laiką (ilgiau kaip pamainą), paliekamos be darbuotojų priežiūros ir pavojai jose nėra kontroliuojami turi būti aptveriamos tvirtais apsauginiais aptvėrimais.

- Įspėjamosios aptvėrimo juostos turi būti pakabintos **90-120 cm aukštyje** nuo žemės paviršiaus.

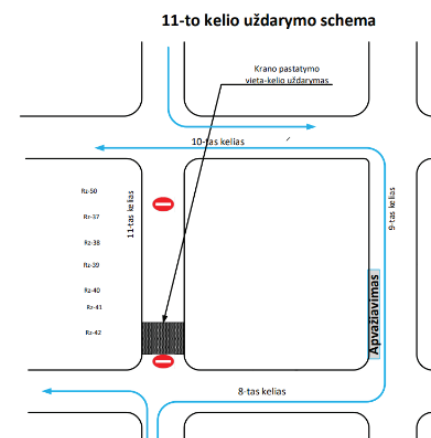
- Įspėjamosios **aptvėrimo juostos** turi būti išsiskiriančios ir aiškiai matytis.
- Įspėjamosioms aptvėrimo juostoms **pritvirtinti** turi būti naudojami tam skirti stovai.
- Privaloma užtikrinti, kad į aptvertą teritoriją **nepatektų** su darbu nesusiję asmenys.
- Aptveriant teritorijas, į kurias patenka takai, keliai, turi būti **numatytos** ir įrengtos darbuotojų ir transporto priemonių **judėjimo vietos**.
- Aptvėrimai, sumontuoti transporto priemonių ir darbuotojų judėjimo vietose, tamsioju paros metu turi turėti aiškiai matomas **signalines šviesas**, užtikrinančias gerą aptvėrimų matomumą ir apsaugančias darbuotojus bei transporto priemones nuo susidūrimo su jais.

- Įrengti **aptvėrimai privalo turėti identifikacijos lentelę**, pakabintą matomoje vietoje, kurioje turi būti nurodytas Rangovo pavadinimas, arba ant aptvėrimų turi būti užrašas su Rangovo pavadinimu ir / ar jo logotipu.

Reikalavimai kelio uždarymui:

Kai darbų atlikimui reikia **uždaryti kelią**, kelio uždarymo iniciatorius turi užpildyti Prašymą, kuriame turi būti nurodyta kelio uždarymo priežastis, darbus atliksiantis Rangovas, kelio uždarymo terminas (data ir laikas), už atliekamus darbus atsakingas darbuotojas (pareigos, vardas, pavardė, telefono numeris) ir nubraižyti kelio uždarymo schemą.

Kelio uždarymo schemeje turi būti pavaizduotas uždaromas kelias ir su juo besiribojantys bei apvažiavimo keliai, įrašyti kelių numeriai, nurodytos laikinų kelio ženklų pastatymo vietos bei darbų atlikimo vieta.

Prašymas su kelio uždarymo schema turi būti suderintas bei užregistruotas Darbuotojų ir procesų saugos kontrolės skyriuje.

Darbų vadovas privalo uždarant kelius darbų atlikimui, prieš darbų pradžią organizuoti laikinų kelio ženklų įrengimą ir ženklų nuėmimą baigus darbus.

Kelio uždarymui turi būti naudojami Kelių eismo taisyklėse nurodyti kelio ženklai.²¹

Darbo įrenginių priežiūra

Darbo įrenginiai – darbų atlikimui naudojama įranga ir mechanizmai.

Įrangai priskiriami – nešiojami elektriniai, akumulatoriniai ir pneumatiniai įrankiai (gręžtuvai, suktuvai, šlifuokliai ir kt.), nešiojami įrankiai su vidaus degimo varikliais (trimeriai, grandininiai pjūklai ir kt.) bei dirbtuvių įranga (metalo apdirbimo staklės, įvairios paskirties presai ir kt.). **Įrangos patikra** turi būti atliekama ne rečiau kaip **kartą per 12 mėnesių**.

Mechanizmams priskiriami – šakiniai ir teleskopiniai krautuvai, ekskavatoriai, elektros generatoriai, oro kompresoriai ir kiti mobilūs mechanizmai. **Mechanizmų patikra** turi būti atliekama ne rečiau kaip **kartą per ketvirtį**.

Atlikus darbo įrenginio patikrą, ant jo turi būti **pritvirtintas** (užklijuotas) aiškiai įskaitomas patikros **žymeklis**, kuriame turi būti nurodytas darbo įrenginio identifikavimo numeris ir pažymėtas patikros galiojimas (metai ir mėnuo).

Prieš naudojimą supažinkite su darbo įrenginio naudojimo ir priežiūros instrukcija, darbo įrenginį apžiūrėkite ir įsitikinkite, kad jis nepažeistas ir yra saugus naudojimui. Darbo įrenginį naudokite tik pagal paskirtį, eksploatacijoje jam nustatytais metodais ir būdais.²²

²¹ Daugiau informacijos rasite: Aptvėrimų instrukcijoje BDS-20.

²² Daugiau informacijos rasite: Darbo įrenginių priežiūros instrukcijoje BDS-4.

Elektros prietaisų ir įrankių naudojimas

Kiekvieną kartą, **prieš pradėdant naudotis** elektrifikuotu mechanizmu, elektros prietaisu ar įrankiu, būtina įsitikinti:

- ✓ ar įtampa ir dažnis atitinka elektros tinklo parametrus;
- ✓ ar patikimai įtvirtinti darbo įrankiai: grąžtai, abrazyviniai diskai ir kitos priemonės;
- ✓ ar tvarkingas kabelis ir kištukas (apžiūrint išoriškai);
- ✓ ar tvarkingas įžeminimas;

Ne rečiau kaip vieną kartą per metus išmatuoti elektrifikuotų mechanizmų, rankinių elektros prietaisų, įrankių, kilnojamųjų šviestuvų, žeminančiųjų transformatorių, dažnio keitiklių apvijų, skirtuminės srovės apsaugos įrenginių, elektros laidų ir kabelių izoliacijos **varžą** bei patikrinti apsauginių atjungimo įtaisų veikimą.

Ant rankinių elektros prietaisų ir įrankių korpusų turi būti žymekliai, kuriuose nurodyti inventoriniai ar identifikaciniai numeriai ir kitos apžiūros data, o ant žeminančiųjų ir skiriamųjų transformatorių, dažnio keitiklių ir apsauginių atjungimo įtaisų turi būti žymekliai, kuriuose nurodyti inventoriniai ar identifikaciniai numeriai ir kito izoliacijos varžos matavimo ar veikimo patikrinimo data.

Elektrotechnikos prietaisų **prijungimo laidai ir kabeliai turi būti apsaugoti** nuo atsitiktinio mechaninio pažeidimo. Neleistina, kad laidai ir kabeliai tiesiogiai liestųsi su karštais, drėgnais ar alyvuotais paviršiais bei aštriomis briaunomis.

Kabeliai į uždaras talpas, talpyklas, technologinius įrenginius turi būti įvesti per angas, kuriomis nesinaudoja darbuotojai, kad patektų į tuos įrenginius, jei tokių angų nėra, reikia taikyti papildomas priemones kabelių apsaugai nuo mechaninio pažeidimo (apsauginius vamzdžius, papildomą kabelio tvirtinimą viršutinėje angos dalyje, įspėjamuosius plakatus ir kt.).

Rangovas turi užtikrinti ir kontroliuoti, kad **kabeliai** nuo Bendrovės elektros skydo iki darbo vietos **būtų patikimai pritvirtinti prie esamų konstrukcijų, neužstotų (neužtvėrtų) perėjimų ir takų, pervažiavimų ir kelių, būtų apsaugoti nuo galimo mechaninio pažeidimo**. Kabelius virš **perėjimų ir takų** tiesti ne žemiau kaip **2,5 m aukštyje**, o virš **pervažiavimų ir kelių** ne žemiau kaip **5 m aukštyje**.²³

²³ Daugiau informacijos rasite: Elektrifikuotų mechanizmų, rankinių elektros prietaisų ir įrankių, buitinių elektros prietaisų ir kilnojamųjų šviestuvų eksploatavimo instrukcijoje BE-2

Transporto priemonių patekimas į pavojingą teritoriją

Pavojinga teritorija – teritorija, paženklinta įspėjamoju ženklu „Įspėjimas apie sprogį aplinką“, draudžiamuoju kelio ženklu „303. Motorinių transporto priemonių eismas draudžiamas“ bei papildoma lentelė „Sprogi zona, įvažiavimas su spec. leidimais“.

Transporto priemonei leidžiama įvažiuoti į pavojingą teritoriją tik **turint išduotą leidimą**.

Transporto priemonės vairuotojas, prieš įvažiuodamas į pavojingą teritoriją, turi išduotą leidimą **pritvirtinti ant priekinio savo transporto priemonės stiklo** ir nenuimti jo visą buvimo pavojingoje teritorijoje laiką

Įvažiuodamas ir būdamas pavojingoje teritorijoje transporto priemonės vairuotojas turi būti **įsijungęs avarinę šviesos signalizaciją** arba švyturėlį.

Transporto priemonės vairuotojui **draudžiama viršyti 20 km/h greitį**.

Draudžiama užstatyti privažiavimo prie gaisrinių hidrantų kelius ir pačius gaisrinius hidrانتus, taip pat statyti transporto priemones arčiau kaip 2 m atstumu prieš ir arčiau kaip 2 m atstumu už gaisrinių hidrantų.

Baigus darbus **pašalinti** transporto priemonė iš pavojingos teritorijos.²⁴

Degalų pildymas

Reikalavimai degalų pildymo metu:

- Degalų pildymo vieta **turi būti aptverta** įspėjamoju aptvėrimo juosta.
- Degalų pildymo vietoje **turi būti pirminės gaisro gesinimo priemonės**: angliarūgštės arba miltelinis gesintuvas ir sorbentas (smėlis ar kita tam tikslui skirta medžiaga) mažiems išsitaškiusių degalų kiekiams surinkti.
- Degalų pildymo vietos **danga** neturi sugerti atsitiktinai išlietų degalų.
- Darbo priemonių degalų bakų pildymui turi būti naudojami kilnojantieji (mobilieji) **degalų išpilstymo įrenginiai** arba degalams laikyti ir pilti skirta tara.
- **Draudžiama** pilti degalus iš **plastikinės taros**, kuri nėra pritaikyta degalams laikyti ir gali kaupti statinį elektros krūvį.
- **Degalų pildymui** naudojamos guminės arba kitos iš elektrai nelaidžių medžiagų pagamintos žarnos turi turėti tvarkingą (nenutrūkusį) įžeminimo įtaisą, žarnų antgaliai neturi kelti kibirkščiavimo.
- **Degalų pildymo metu** ne mažiau kaip 11 m spinduliu nuo degalų pildymo vietos **draudžiama vykdyti ugnies darbus**, naudoti bet kokius prietaisus, galinčius sukelti kibirkštį.
- **Darbo priemonių** (išskyrus degalų išpilstymo įrenginio) **varikliai** degalų pildymo metu turi būti išjungti.
- **Draudžiama** pilti degalus perkūnijos metu.
- **Draudžiama** perpildyti darbo priemonių batus.
- **Esant degalų nuotėkiui** reikia nedelsiant nutraukti degalų pylimą.
- **Baigus pilti degalus**, žarnos ir antgaliai iš darbo priemonės kuro bako angos turi būti ištraukiami tik išbėgus iš jų degalams.

²⁴ Daugiau informacijos rasite: Transporto priemonių naudojimo instrukcijoje BDS-10.

- **Atsitiktinai išlieti degalai** turi būti užpilti smėliu arba specialiu sorbentu, sumirkęs smėlis ir suteptos valymo priemonės turi būti sudėtos į sandarias metalines dėžes ar polietilenuosius maišus ir išvežtos iš degalų pylimo vietos vadovaujantis Bendrovės Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimais.

Papildomi reikalavimai vykdant degalų pildymą technologinių įrenginių teritorijoje:

- **Technologinių įrenginių teritorijoje**, kurioje yra potencialiai sprogia aplinka, darbo priemonių degalų bakų pildymą leidžiama vykdyti tik gavus **išsandinimo darbų leidimą**.
- Technologinių įrenginių teritorijoje, kurioje yra potencialiai sprogia aplinka, **įžeminimo pajungimą** vizualiai turi **patikrinti** operatyvinis (budintis) elektrotechnikos darbuotojas.²⁵

Pavojingų cheminių medžiagų naudojimas

Prieš naudojant pavojingas chemines medžiagas ir mišinius taip pat atliekant sandėliavimo darbus privalote **susipažinti ir vadovautis** pavojingos cheminės medžiagos ir mišinio **saugos duomenų lapu**.

Pavojingų cheminių medžiagų ir mišinių pakuotės privalo būti paženklintos etiketėmis lietuvių kalba.

Jei darbo metu reikalinga, kad pavojinga cheminė medžiaga būtų patalpinta kitoje, **ne originalioje gamintojo pakuotėje**, tai naujoji pakuotė (tara) turi **būti parinkta** vadovaujantis tos medžiagos saugos duomenų lape pateikta informacija bei **paženklinta atitinkama etikete**.²⁶

²⁵ Daugiau informacijos rasite: Degalų pildymo instrukcijoje BDS-9.

²⁶ Daugiau informacijos rasite: Pavojingų cheminių medžiagų ir mišinių sandėliavimo ir naudojimo instrukcijoje BDS-17.

Rangovų darbuotojų atsakomybė

Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai turi teisę atlikti Rangovo darbuotojų saugos ir sveikatos **patikrinimus** Bendrovėje bei **audituoti** Rangovą jo įmonėje ir reikalauti, kad Rangovo vadovai ir darbuotojai vykdytų Bendrovėje galiojančių darbuotojų saugos ir instrukcijų, Lietuvos Respublikoje galiojančių darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų ir kitų darbuotojų saugą ir sveikatą darbe reglamentuojančių dokumentų reikalavimus.

Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas turi teisę sustabdyti Rangovo darbuotojų **atliekamus darbus**, jeigu jie pažeidžia darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus. Taip pat kelia grėsmę žmonių sveikatai arba gyvybei, turtui ar Bendrovės gamybiniam – technologiniam režimui.

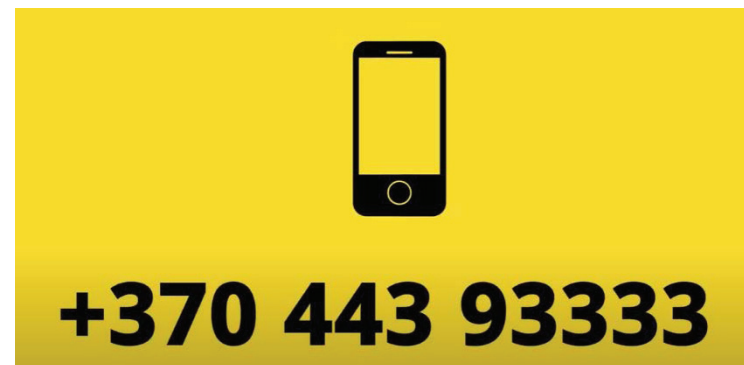
Už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų **pažeidimus** Rangovas Bendrovei privalo sumokėti tarp Bendrovės ir Rangovo sudarytoje sutartyje nustatyto dydžio **baudą**.²⁷

Veiksmai nelaimingų atsitikimų, avarijų atveju

Darbuotojai apie visus jų darbo vietoje įvykusius nelaimingus atsitikimus darbe, kilusius gaisrus, netikėtus kenksmingųjų medžiagų išsiskyrimus, sugadintą Bendrovės įrangą, taip pat apie vos neįvykusius nelaimingus atsitikimus privalo nedelsiant pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu **3333 arba telefonu 8 443 93333** ir objekto, kuriame dirbo padalinio vadovui, leidimą/nurodymą išdavusiam asmeniui ar priskirtam kontaktiniam asmeniui.

Jei darbai vykdomi Būtingės terminale apie visus įvykius Rangovo darbuotojai privalo nedelsiant pranešti Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui telefonu 8 443 93459 arba 8 686 78112.

Rangovo darbuotojai privalo suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą, organizuoti gelbėjimo pajėgų sutikimą bei nurodyti įvykio vietą.²⁸

²⁷ Daugiau informacijos rasite:

Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40 ir AB „ORLEN Lietuva“ Rangos sutarties bendrosiose sąlygose.

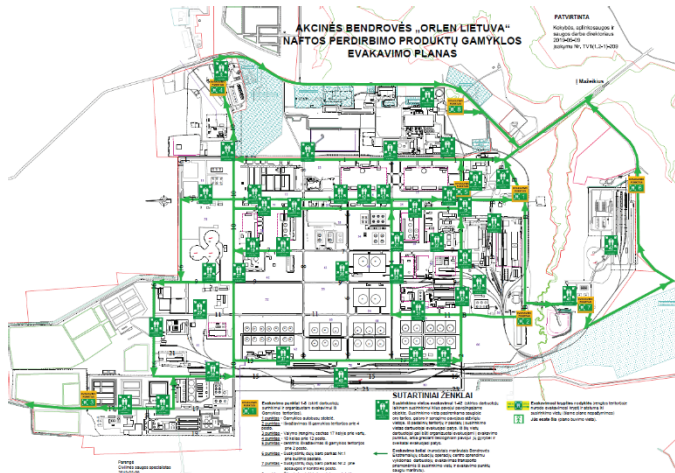
²⁸ Daugiau informacijos rasite: Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40.

Ekstremalioji situacija

Bendrovėje darbuotojų perspėjimui ir informavimui apie ekstremaliąsias situacijas (situacijas, kai dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis gali sukelti staigų didelį pavojų darbuotojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba sukelti darbuotojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą) naudojamos civilinės saugos sirenos (išorinės sirenos ir vidinės sirenos garsiakalbiai).

Pulsuojantis kaukimas – įspėja darbuotojus, kad privaloma kuo greičiau įsijungti radijo taškus ar per vidines sirenas garsiakalbius išklausti perduodamo civilinės saugos signalo bei žodinio pranešimo apie susidariusią padėtį ir tolimesnius veiksmus;

Vientisas kaukimas – įspėja darbuotojus apie evakuaciją iki evakavimo punkto. Evakuacija iš evakavimo punkto ir Bendrovės teritorijos vykdoma Bendrovės Operacijų centro nurodymu.²⁹

Linkime saugaus darbo!

²⁹ Daugiau informacijos rasite: Rangovų saugos ir sveikatos instrukcijoje BDS-40.

 ORLEN Lietuvoje
 Public Company „ORLEN Lietuva“
 @orlen_lietuva_official

 @orlenlietuva
 ORLEN Lietuva
 www.orlenlietuva.lt